

Initiatief van stichting Privoon

‘Eén kennisloket voor de veehouderij’

In Oost-Nederland werken onderzoek en onderwijs een jaar of vijf samen in een stichting zodat ze voor varkenshouders de best mogelijke cursussen kunnen organiseren. Maar omdat er steeds meer kennisaanbieders komen, maakt Jan Nijholt, medewerker van AOC Oost zich zorgen over de kwaliteit van het toekomstige aanbod. Hij wil een kennisloket voor de varkenshouderij waar alle kennisaanbieders samenwerken.

”H et wordt tijd om de versnippering in kennisaanbod tegen te gaan”, betoogt Jan Nijholt, namens AOC Oost leider van het project ‘Krachtenbundeling in de Varkenshouderij’, “daarom is het belangrijk om te komen tot een kennisloket voor de varkenshouderij”. Bij het proefbedrijf voor duurzame varkenshouderij in

Raalte, waar hij zijn kantoor heeft, legt hij uit waarom dat zo belangrijk is.

Geld

Nijholt denkt dat er teveel kennisaanbieders zijn. Naast de geprivatiseerde voorlichtingsdienst die kennis aanbiedt tegen marktconforme prijzen, willen onderzoeksinstituten, de mengvoederindustrie en het varkensstamboek ook hun kennis overdragen. En ook LTO-advies en aoc's begeven zich op de markt van de kennisaanbieders. Al die kennisaanbieders organiseren hun eigen cursussen tegen marktconforme prijzen, waardoor ze te weinig aanmeldingen krijgen. Het

gevolg is dat de ene na de andere cursus wordt afgeblazen en er uiteindelijk niets meer gebeurt. “Heel jammer”, vindt Nijholt.

Een knelpunt, zo denkt hij, is dat varkenshouders wel kennis willen vergaren, maar dat het geen geld mag kosten. Uit een onderzoek van het Landbouw Economisch Instituut blijkt dat deze kennisaanbieders niet de belangrijkste bron zijn van kennisvergeving voor varkensfokkers. Studieclubs, internet en vakbladen zijn belangrijkere bronnen. Die studieclubs organiseren hun kennisvergeving zelf in bijvoorbeeld zes bijeenkomsten per jaar, waarvan er maar één geld mag kosten.

Vroeger was het duidelijk, vindt Nijholt. Onderzoeksinstituten verza-

▲ Projectleider Jan Nijholt hoopt in Raalte te komen tot een kennisloket voor duurzame veehouderij

FOTO: JAN NIJMAN

▲ **Aandacht voor dierenwelzijn en diergezondheid zijn items waar varkenshouders meer van willen weten**

melden kennis, voorlichting en onderwijs zorgden voor de overdracht. Voordat hij begin jaren tachtig als docent in het agrarisch onderwijs ging werken, was hij bedrijfsvoorlichter varkenshouderij bij het consulentenschap. Vanuit die rol zette hij studieclubs op en begeleidde ze. “Kennisoverdracht was bijna gratis. En later boden aoc’s ook gesubsidieerde cursussen aan tegen te lage prijzen. Ondernemers zullen moeten leren dat ze zelf een rol moeten spelen in scholing en dat ze er geld voor uit moeten trekken.”

Zorgen

Hij denkt dat de stichting Privon (Praktijkvoorziening (Intensieve) Veehouderij Oost-Nederland) een goede constructie heeft gevonden om verschillende kennisaanbieders als onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven samen te brengen. Die stichting is begin jaren negentig ontstaan toen de praktijkschool voor intensieve veehouderij in Almelo, na een fusie met de praktijkscholen in Oenkerk, Barneveld en Horst ging verdwijnen. De agrarische scholen in Overijssel (AOC Oost, AOC de Groene Welle en ‘de Landstede’ in Raalte) vormden toen samen met de Overijsselse standsorganisaties die stichting om te zorgen dat praktische kennisoverdracht op dit gebied bleef bestaan. Die stichting beheerde een schoolboerderij in Almelo, waar ze cursussen organiseerden en waar eerstejaars leerlingen varkenshouderij van die scholen praktisch onderwijs konden volgen.

Nadat die schoolboerderij in ‘98 verkocht werd, omdat de gemeente Almelo er huizen wilde bouwen, besloot die stichting samen te werken met het proefbedrijf voor de varkenshouderij in Raalte. Onderzoek in het proefbedrijf en kennisoverdracht kwamen zo onder één dak, waarbij duurzame varkenshouderij een speerpunt was. Met de opbrengst van de verkoop van die boerderij in Almelo, kon de stichting in Raalte een cursusaccommodatie met alle noodzakelijke voorzieningen bouwen.

Sinds ‘98 werken praktijkonderzoek en onderwijs er gestructureerd samen. De cursuscoördinator, voor twee dagen per week gedetacheerd vanuit AOC Oost, organiseert cursussen voor varkenshouders of praktijkarrangementen voor eerstejaarsleerlingen van het aoc. Nijholt benadrukt dat ze kennismakelaar zijn en geen concurrent van PTC+. Als het nodig is huren ze docenten van PTC+ in, van ‘Animal Sciences Group’ in Lelystad of iemand van de Gezondheidsdienst voor Dieren. “We willen immers de best mogelijke cursussen organiseren.” Een goede constructie, denkt Nijholt, maar hij maakt zich met zijn stichting toch zorgen over de kennisoverdracht in de toekomst. “Er zijn immers teveel kennisaanbieders.” Daarom is de stichting Privon in januari 2003 gestart met een project ‘Krachtenbundeling in de varkenshouderij’. Doel van dat project is vast te stellen welke kennisvragen er leven en – als logisch vervolg – de kennisaanbieders bijeen te brengen.

Festijn

Naast de oostelijke aoc’s en de standsorganisatie GLTO betreft Privon ook

PTC+ , onderzoek (WUR, Animal Sciences Group), hao (Larenstein in Deventer en CAH in Dronten), de voorlichting (DLV), bedrijfsleven (mengvoederindustrie, fokkerij-instellingen, slachterijen) en de diergezondheidszorg in dit project.

Uit een inventarisatie onder diverse studieclubs, vertegenwoordigers van het Productschap voor Vee, Vlees en Eieren en van slachterijen hebben ze een beeld gekregen over de kennisvragen. Dat zijn vragen over bijvoorbeeld een veilig, gezond product, over kwaliteit, dierenwelzijn, diergezondheid of optimalisatie van het varkensbedrijf. Maar ook meer algemene kennisvragen kwamen uit die ronde naar boven, zoals personeelsbeleid, communicatie met personeel, sociale vaardigheid en bewustwording van de positie in de keten.

De projectgroep moet die kennisvragen nog bespreken. In de loop van dit jaar hoopt de groep een convenant te kunnen afsluiten waarin ze vastlegt wie welk deel van de kennisexploitatie op zich neemt. Het idee is om een ‘Kennislaket voor Duurzame Veehouderij’ op te zetten. In eerste instantie gaat dat dan om de varkenshouderij in Oost-Nederland. Maar Nijholt sluit niet uit dat ze ook het proefbedrijf voor de rundveehouderij ‘Aver Heino’ erbij betrekken. “En,” zo denkt hij, “het zou best een voorbeeld kunnen zijn voor de varkenshouders en het proefbedrijf in Sterksel, in Noord-Brabant.” Privon richt zich voorlopig op Oost-Nederland.

Op dinsdag 7 september organiseert Privon in Raalte een ‘varkensfestijn’ waarvoor alle varkenshouders in Oost-Nederland worden uitgenodigd. Varkenshouders kunnen collega-varkenshouders ontmoeten en met organisaties en instellingen kennis en ervaringen uitwisselen. Op die dag hoopt Nijholt dat Privon met concrete plannen kan komen voor het kennislaket. ∞

Jan Nijman

Voor meer informatie over dit initiatief voor het Kennislaket voor Duurzame Veehouderij is Jan Nijholt bereikbaar via e-mail: jnijholt@alm.aoc-oost.nl of tel. 0546-811266.